

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

 С. О. Омельченко

(наказ № 463 від 28.08.20р.)

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО ПІДХОДУ ДО
НАВЧАННЯ У ДЕРЖАВНОМУ ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

УХВАЛЕНО

вченою радою ДДПУ

протокол № 1 від 28.08.2020р.

Слов'янськ, 2020

1. Загальні положення

1.1. Положення про забезпечення студентоцентрованого підходу до навчання у Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет» (далі – Положення) є основним нормативним документом, що формує модель розвитку освіти, за якої здобувач вищої освіти з об'єкта перетворюється на суб'єкт освітньої діяльності, тобто на активного учасника науково-освітнього процесу. Студентоцентроване навчання є центральним елементом внутрішньої системи забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (далі – ДДПУ).

1.2. Положення розроблене відповідно до:

Закону України «Про освіту» (2017 р., зі змінами № 2145-VIII від 16.01.2020 р.);

Закону України «Про вищу освіту» (2014 р., зі змінами № 1556-VII від 18.03.2020 р.);

Положення про організацію освітнього процесу у Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет»;

Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти у Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет»;

«Положенням про студентське самоврядування у ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

«Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти у Донецькому юридичному інституті МВС України»;

«Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка»;

«Положення про студентоцентризм у системі забезпечення якості освіти НМАУ імені П.І. Чайковського».

1.3. У цьому Положенні терміни вживаються в таких значеннях:

Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених Законом України «Про освіту», Законом України «Про вищу освіту» та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Індивідуальна освітня траєкторія – це персональний шлях реалізації особистісного потенціалу кожного здобувача ДДПУ в освіті, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством. Основним інструментом формування такої траєкторії є вибіркові дисципліни. Основними критеріями оцінювання наявності ІОТ є: кількість та різноманітність дисциплін, запропонованих для вибору здобувачам вищої освіти, визначені процедури для їх вибору. Вибіркові ОК можуть бути представлені блоками, загальним списком та змішаним принципом вибору.

Компетентність – динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення навчання за освітньою програмою або окремими освітніми компонентами.

Студентоцентризм – це концентрація зусиль на врахуванні індивідуальних якостей, здатностей до формування індивідуальних освітніх траєкторій та, відповідно, індивідуального профілю компетенцій. В основі студентоцентрованого навчання не тільки знання, як компетентнісна парадигма освітньої діяльності, а й орієнтація на отримання симбіозу знань,

умінь, навичок, здатностей розв'язувати складні завдання в умовах сучасних культурно-мистецьких, соціальних та економічних викликів.

Студентоцентроване навчання – підхід до організації освітнього процесу, що передбачає:

– заохочення здобувачів до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу;

– створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії;

– побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу.

Студентоцентрований підхід (student-centered approach) розглядає здобувача вищої освіти як суб'єкта з власними унікальними інтересами, потребами і досвідом, спроможного бути самостійним і відповідальним учасником освітнього процесу. Студентоцентрований підхід передбачає взаємоповагу між студентом і викладачем, реальну вибірковість дисциплін, участь студентів у системі внутрішнього забезпечення якості ЗВО та процесах акредитації освітніх програм, наявність процедур реагування на студентські скарги та ін.

2. Упровадження студентоцентрованого підходу в навчанні

2.1. Студентоцентроване навчання полягає у залученні здобувачів до процесу забезпечення якості освітніх послуг, а його метою є забезпечення вимог та очікувань здобувачів освітніх послуг ДДПУ шляхом використання зручних форм та методів надання освітніх послуг, інтерактивності, мобільності та наставництва.

Організація освітнього процесу в ДДПУ здійснюється на таких засадах, які дозволяють здобувачеві виявити себе активним суб'єктом освітньої та майбутньої професійної діяльності, спроможним до визначення особистісних

цілей аналітичної діяльності та засобів їх досягнення, а також вибору ролі для себе серед інших суб'єктів.

2.2. Основними завданнями студентоцентрованого навчання є:

- навчання, орієнтоване на вихід (навчання, спрямоване на здобувача);
- навчання, орієнтоване на вхід (навчання, спрямоване на викладача);
- компетентнісний підхід у побудові та реалізації освітніх програм;
- навчання, що зорієнтоване на результати;
- збільшення інформації фахового характеру, комунікації та зацікавленості в активному навчанні;
- орієнтування щодо особливостей навчання в ДДПУ (зміст, методи, умови, заходи, побудова програми, вибір у навчанні, соціалізація і фахова підтримка);
- поєднання можливостей навчання (курси, навчальні заходи);
- реалізація фахових і загальноосвітніх цілей шляхом розширення та поглиблення знань у навчанні;
- запровадження мережевого навчання для підтримки самостійного навчання в межах освітнього процесу;
- навчання в парах, опанування науки, що спонукає до дослідження;
- унормування (визначення часу відвідування занять, самостійного вивчення тощо) та оцінки в кредитах роботи здобувача;
- перевірка відповідності змісту навчання;
- узгодженість організації навчання та проведення іспитів;
- втілення можливостей індивідуального вирішення питань щодо застосування і поглиблення знань під час навчання;
- академічна мобільність здобувачів.

2.3. Студентоцентроване навчання надає здобувачу вищої освіти більші можливості щодо вибору змісту, темпу, способу та місця навчання, ураховує особливості пріоритетів особи, що навчається, ґрунтується на реалістичності запланованого навчального навантаження, яке узгоджується із тривалістю освітньої програми.

Здобувач вищої освіти відіграє ключову роль у процесі моніторингу, який дозволяє визначити реалістичність навчального навантаження та співвідношення навчальної діяльності з часом, відведеним на її виконання.

2.4. Основними категоріями студентоцентрованого навчання є компетентності та результати навчання.

2.5. Основними принципами студентоцентрованого навчання в ДДПУ є:

– викладач не має бути лектором, він – фасилітатор в освітньому процесі;

– взаємоповага у стосунках між здобувачами та викладачами;

– активне залучення здобувачів до реалізації всіх компонентів освітнього процесу;

– урахування різноманітних індивідуальних потреб кожного здобувача (стимулювання мотивації, саморефлексії);

– реалізація гнучких навчальних траєкторій через організацію вивчення здобувачами дисциплін вільного вибору, академічну мобільність і трансфер кредитів;

– зворотній зв'язок щодо освітнього процесу (наявність процедур реагування на скарги здобувачів).

2.6. Студентоцентрований підхід реалізується участю здобувачів у внутрішньому забезпеченні якості вищої освіти у ДДПУ, яка регулюється «Положенням про студентське самоврядування у ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», а саме:

– визнанні ролі та місця здобувачів у політиці закладу та затверджених процедурах забезпечення якості вищої освіти на всіх рівнях;

– участю у процедурах поновлення, відрахування та переведення здобувачів;

– залученні до офіційного механізму затвердження, перегляду та моніторингу освітніх програм;

- можливості впливу на розроблення критеріїв, правил і процедур оцінювання здобувачів;
- оцінюванні рівня викладання навчальних дисциплін у ДДПУ;
- доступі до навчальних та інформаційних ресурсів;
- доступі до публічної інформації;
- розвитку потенціалу вищої освіти ДДПУ через програми академічної мобільності.

2.7. При перевірці результатів навчання надається перевага:

- розробці та впровадженню методів спостереження за аналітичною діяльністю здобувачів;
- залученню здобувачів до формування власної відповідальності та усвідомлення рівня власних успіхів, необхідності в подальшому зростанні та спроможності до складання планів для поліпшення власної роботи;
- забезпеченню раціонального співіснування нових підходів до оцінювання з традиційними засобами;
- використанню індивідуальних норм при оцінюванні здобувачів, тобто їх досягнення розглядаються у зіставленні з попередніми досягненнями;
- забезпеченню оцінювання викладачем різних форм співробітництва та взаємодопомоги, що виникають за ініціативи здобувачів.

2.8. Система контролю результатів навчання в ДДПУ відповідає наступним вимогам:

- критерії та методи оцінювання оприлюднюються заздалегідь;
- оцінювання максимально об'єктивне (однаковий рівень складності варіантів завдань; де можливо, оцінювання здійснюється більш як одним екзаменатором);
- оцінювання є послідовним, справедливо застосовується до всіх здобувачів та проводиться відповідно до встановлених процедур;
- контроль здійснюється одночасно для всіх здобувачів групи;
- при контролі забезпечується додержання принципів академічної доброчесності, максимальної коректності й доброзичливості;

- до груп, результати контролю яких порівнюються, висуваються однакові вимоги;
- визначено офіційну процедуру розгляду звернень здобувачів.

3. Формування індивідуальної траєкторії навчання здобувачів ДДПУ

3.1. Процес виявлення, реалізації і розвитку здібностей здобувачів відбувається шляхом створення індивідуальної траєкторії навчання. Будь-який здобувач може знайти, створити або запропонувати свій варіант власного навчання.

3.2. Мета індивідуальної освітньої траєкторії полягає в більш ґрунтовній підготовці здобувача у межах загальних чи професійних інтересів, підвищення його конкурентоспроможності на ринку праці, розширення можливостей для забезпечення освітніх потреб шляхом отримання додаткових компетентностей, розширеної, подвійної або додаткової кваліфікації, здобуття двох кваліфікацій та дипломів (у межах перехресного навчання) тощо. Вона передбачає вільний вибір здобувачем видів навчальної діяльності, а також дисциплін, які найбільше імпонують його побажанням і уявленням про професію, яку він обрав.

3.3. Індивідуальна освітня траєкторія здобувача визначає:

- перелік варіативної частини освітньої програми;
- тематику науково-практичних, науково-дослідних і кваліфікаційних робіт;
- можливі бази навчальних і виробничих практик;
- проходження сертифікаційних курсів для формування додаткових професійних компетентностей.

3.4. Індивідуальні освітні траєкторії розробляються в межах кожної освітньої програми.

3.5. За кожною освітньою програмою формується мінімальний набір курсів (minor), що дозволяє здобувачеві вищої освіти з іншої спеціальності,

обравши його як вибіркового блок індивідуального плану підготовки, одержати загальну уяву з іншої галузі знань або спеціальності.

3.6. Навчальні дисципліни за вибором здобувача вищої освіти – це дисципліни, які розробляються кафедрами ДДПУ з метою задоволення освітніх і професійних потреб здобувачів, підвищення їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці, з урахуванням вимог працедавців, тенденцій розвитку спеціальності та регіональної політики у відповідній галузі.

3.7. Вибіркові дисципліни професійної та практичної підготовки надають можливість для поглибленої підготовки за спеціальностями, що визначають характер майбутньої діяльності, сприяють академічній мобільності здобувача та його особистим інтересам.

3.8. Вибір дисциплін варіативної частини освітньої програми здобувач здійснює при формуванні індивідуального плану.

3.9. Здобувач може обрати будь-яку дисципліну, що запропонована на вибір викладачами/кафедрою/факультетом у ДДПУ, незалежно від спеціальності чи підрозділу, який забезпечує її викладання, окрім тих дисциплін, вивчення яких передбачає отримання спеціальних компетентностей.

3.10. ДДПУ залишає за собою право рекомендувати здобувачу нові навчальні курси, які містять результати наукових досліджень викладачів ДДПУ, отримали високу оцінку працедавців або формують у здобувачів додаткові компетентності, які підвищують його конкурентоспроможність на ринку праці.

3.11. Відповідальність за якість викладання та належне методичне забезпечення навчальних дисциплін, які пропонуються здобувачам для реалізації права вільного вибору, покладено на ДДПУ.

3.12. Здобувач має можливість вибору:

– із вибіркової складової навчального плану освітньої програми, на якій здобувач навчається (спеціалізований блок дисциплін, що спрямований на

поліпшення здатності до працевлаштування за обраним фахом; одночасний вибір певної кількості дисциплін із пакету; вибір однієї дисципліни із переліку);

– із вибіркової складової навчального плану іншої освітньої програми того самого освітнього рівня;

– із вибіркової складової навчального плану іншої освітньої програми іншого освітнього рівня (вибір із Каталогу курсів вибіркових дисциплін);

– навчальних дисциплін в іншому закладі вищої освіти (за реалізації здобувачем права на академічну мобільність).

3.13. Здобувачу може бути відмовлено в реалізації його вибору та запропоновано здійснити новий вибір, якщо:

– кількість здобувачів, які обрали навчальну дисципліну чи блок навчальних дисциплін, перевищує максимальну кількість, що заздалегідь встановлена відповідним факультетом за поданням кафедри;

– кількість здобувачів, які обрали навчальну дисципліну чи блок навчальних дисциплін, є меншою за встановлені в ДДПУ мінімуми (для блоку: 15 осіб – за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, 7 осіб – за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, 3 особи – за третім (освітньо-науковим) рівнем доктора філософії; для однієї дисципліни із переліку – 25 осіб);

– кількість кредитів за обраними дисциплінами є меншою за необхідну для присвоєння професійної кваліфікації;

– наслідком його вибору навчальної дисципліни є перевищення встановленого максимуму кількості навчальних дисциплін, які здобувач може опановувати одночасно, і/або кількості підсумкових (семестрових) форм контролю;

– результати навчання за обраними дисциплінами за рівнем не відповідають дескрипторам того рівня Національної рамки кваліфікацій України, на який орієнтована програма;

– здобувач не володіє необхідними для успішного навчання знаннями та вміннями.

3.14. Якщо здобувач у встановлені терміни без поважних причин не скористався своїм правом вибору навчальної дисциплін, то його індивідуальний план визнається таким, що не виконаний за обсягом необхідних для здобуття освітньої кваліфікації кредитів, що є підставою для відрахування.

3.15. Відмова здобувача виконувати сформований при реалізації ним права вільного вибору індивідуальний план є грубим порушенням навчальної дисципліни та підставою для відрахування здобувача з ДДПУ за невиконання індивідуального плану.

3.16. Зміна здобувачем свого вибору після його затвердження можлива винятково за згодою ректора ДДПУ, який при прийнятті рішення керується кількісними обмеженнями груп і потоків і зважає на потенційні негативні наслідки такої зміни для забезпечення надання освітньої послуги за вибором інших здобувачів та оформлюється відповідним наказом ДДПУ.

Зміна обраних дисциплін (блоків) після початку навчального семестру, в якому вони викладаються, не допускається.

3.17. Після реалізації здобувачами свого права вільного вибору та його затвердження в установленому порядку кафедри, дисципліни яких були обрані здобувачами, можуть у виняткових випадках (з огляду на тенденції розвитку галузі та особливості адміністрування освітніх програм) запропонувати здобувачам заміну однієї або кількох навчальних дисциплін. Відповідне адміністративне рішення приймають тільки після отримання згоди здобувачів, які обрали ці дисципліни. Адміністративне рішення оформлюється відповідним наказом ДДПУ.

4. Інформування здобувачів про вибірккові дисципліни та їх зміст

4.1. Інформування здобувачів про вибіркові дисципліни та їх зміст відбувається шляхом створення Каталогу вибіркових дисциплін (далі – Каталог), який оприлюднюється на сайті ДДПУ.

4.2. Каталог містить презентацію вибіркових дисциплін усіх освітніх програм.

4.3. Презентація вибіркової дисципліни здійснюється за схемою:

слайд 1:

назва дисципліни _____

факультет _____

кафедра _____

спеціальність _____

освітня програма _____

рівень вищої освіти _____

слайд 2:

- ПІБ викладача (викладачів), науковий ступінь, вчене звання;
- профайл викладача (викладачів): посилання на сторінку кафедри з інформацією про викладача (викладачів);
- e-mail викладача (викладачів);
- сторінка курсу в Moodle: посилання на дисципліну в системі Moodle;
- розклад консультацій.

слайд 3:

- анотація до дисципліни

слайд 4:

- мета вивчення дисципліни; основні завдання: компетентності, які будуть сформовані у здобувачів за результатами вивчення: загальні, спеціальні;
- очікувані результати навчання.

слайд 5:

- інформаційний обсяг навчальної дисципліни (перелік тем).

4.4. Каталог вибірових дисциплін щорічно переглядається та оновлюється відповідно до сучасних вимог.

4.5. Зміни щодо переліку та змісту вибірових дисциплін на наступний навчальний рік розглядаються на засіданні вченої ради ДДПУ. Після схвалення вченою радою факультету, перелік вибірових дисциплін подається на затвердження до вченої ради ДДПУ, після чого формується Каталог і оприлюднюється на офіційному сайті ДДПУ.

4.6. Пропозиції щодо внесення змін до Каталогу та переліку вибірових дисциплін на наступний навчальний рік формуються завідувачем кафедри у поданні на ім'я ректора.

4.7. При розгляді змін до переліку вибірових дисциплін обов'язково аналізується забезпечення кафедри щодо можливості організації освітнього процесу високої якості.

Основними критеріями є:

- кадрове забезпечення (науковий ступінь, вчене звання НПП, підвищення кваліфікації, досвід викладання дисципліни, особистий рейтинг);
- навчально-методичне та матеріально-технічне забезпечення.

4.8. Для забезпечення принципу конкурентності при виборі здобувачами вибірових дисциплін науково-педагогічні працівники кафедри у вільний від аудиторних занять час проводять відповідні презентаційні заходи (читають оглядові лекції, готують інформаційні матеріали, що можуть бути розміщені на сайті ДДПУ (сторінці факультету, кафедри).

4.9. Викладання вибірових дисциплін можуть здійснювати всі кафедри ДДПУ за умови наявності відповідного кадрового, навчально-методичного, інформаційного та матеріально-технічного забезпечення, що є свідченням спроможності кафедри оперативно задовольнити потреби здобувачів для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраними спеціальностями.

5. Участь здобувачів у формуванні освітніх програм

5.1. Здобувачі вищої освіти, що навчаються в ДДПУ, виступають основними зацікавленими сторонами якості освітніх програм (*основними внутрішніми стейкхолдерами*). Здобувачі, як внутрішні стейкхолдери, активно залучаються до розробки освітніх програм та мають входити до складу робочих груп зі створення, реалізації, моніторингу та вдосконалення ОП.

5.2. Процес створення освітніх програм, зорієнтованих на здобувача, передбачає його активне залучення на всіх етапах розробки та вдосконалення освітніх програм. Зокрема, доцільною є участь здобувачів під час:

1) перевірки відповідності основним умовам (визначення актуальності та суспільної потреби через консультації із зацікавленою стороною). Аналіз актуальності освітньої програми полягає у встановленні суспільної потреби в освітній програмі, її потенціалі, з'ясуванні виконання основних умов запровадження;

2) визначення профілю освітньої програми;

3) опису мети програми та кінцевих результатів навчання;

4) визначення загальних і фахових компетентностей;

5) розроблення навчального плану;

6) розроблення модулів і вибір методів викладання;

7) визначення підходів до навчання та методів оцінювання;

8) розроблення системи оцінювання якості ОП з метою її удосконалення.

5.3. Основними формами участі здобувачів в процесі реалізації та вдосконалення освітніх програм є:

– проведення консультацій та співбесід;

– залучення органів студентського самоврядування до перегляду загального переліку освітніх програм;

– участь у моніторингах шляхом анкетувань та опитувань здобувачів стосовно якості освітніх програм, зокрема :

1) щодо організаційних питань та політики реалізації ОП загалом;

- 2) щодо рівня задоволеності наповненням навчальних планів;
- 3) щодо рівня задоволеності переліком вибіркових дисциплін;
- 4) щодо задоволеності рівнем викладання та оцінювання навчальних дисциплін;
- 5) щодо реалістичності виконання обсягу навчального навантаження.

5.4. Вплив здобувачів вищої освіти на стан вдосконалення освітніх програм за результатами опитувань та моніторингу відображається через вживання відповідних виважених заходів з боку керівництва ДДПУ.

5.5. Заходи, що можуть вживатися в ДДПУ з метою підвищення якості освітніх програм, за результатами участі здобувачів в моніторингах та аналізі реалізації освітніх програм:

- перегляд доцільності збереження освітньої програми;
- вилучення непотрібних дисциплін;
- запровадження нових обов'язкових дисциплін;
- перегляд змісту існуючих дисциплін;
- розширення переліку дисциплін вільного вибору студента;
- регулярні опитування студентів стосовно якості роботи конкретних викладачів;
- перегляд кадрового складу, що забезпечує викладання на цій освітній програмі;
- заміна керівника (гаранта) програми або викладацького складу.

6. Основні методи студентоцентрованого навчання, що використовуються в ДДПУ:

6.1. *Перевернуте навчання (flipped learning)* – технологія навчання, згідно з якою основне засвоєння нового матеріалу здобувачами освіти відбувається в позааудиторний час, а час аудиторної роботи виділяється на виконання завдань, вправ, проведення лабораторних і практичних досліджень, індивідуальні консультації викладача тощо; суть технології зводиться до заміни традиційної схеми навчання «звичайна лекція – домашні

практичні завдання» до схеми «домашнє засвоєння теоретичного матеріалу, який подано в вигляді відео, схем, ілюстрацій, презентацій – практична робота викладача зі здобувачам освіти в аудиторії»;

6.2. *Проблемне навчання (problem learning)* – організація навчальних занять, яка припускає створення під керівництвом викладача проблемних ситуацій і активну самостійну діяльність здобувачів освіти щодо їх вирішення;

6.3. *Змішане навчання (blended learning)* – один із підходів до сучасного навчання, який дозволяє викладачу повністю реалізувати себе, використовуючи необмежений арсенал методів, методик і засобів, щоб якомога більше покращувати та розширювати можливості для навчання здобувачів; поєднання в освітньому процесі технологій комп'ютерного навчання з традиційними аудиторними заняттями та методиками;

6.4. *Технологія клікерс (clickers)* – один з найбільш оптимальних підходів до застосування активного навчання, що передбачає «вимірювання» рівня розуміння інформації здобувачами освіти, допомагати здобувачам, які потребують додаткового роз'яснення, розроблення своїх завдань відповідно до потреб певної групи здобувачів, планування наступних лекційних та практичних занять, заохочення здобувачів до активної пізнавальної діяльності, економію часу на оформлення документації щодо оцінки знань;

6.5. *Метод конкретних ситуацій (МКС) або кейс-метод* – метод навчання, який передбачає використання конкретних ситуацій (випадків, історій) для сумісного аналізу, обговорення або вироблення рішення здобувачами освіти з певного розділу чи теми курсу;

6.6. *Фасилітація* – організація процесу колективного розв'язання проблем у групі, якою керує фасилітатор (викладач). Найпоширеніші методи фасилітації, що використовуються: «Світове кафе», «Відкритий простір», «Аналіз поля сил Курта Левіна» та ін.;

6.7. *Ділова (рольова) гра* – один із найбільш популярних серед здобувачів освіти видів навчальної роботи, що побудований на творчості,

змагальності, колективній співпраці. Основна мета – створення ситуації, максимально наближеної до реальної, у якій здобувач освіти повинен виконати необхідні професійні дії, правильно застосувати набуті знання, виявити навички роботи з колегами, а також уміння працювати з нормативними документами;

6.8. *Проблемний (проблемно-пошуковий) метод* – передбачає проблемний виклад матеріалу, проблемні евристичні діалоги, вправи проблемно-пошукового характеру, створення певної проблемної ситуації, організації колективного пошуку оптимального варіанта розв'язання проблеми, наприклад шляхом обговорення, «ініціативних» дій учасників тощо;

6.9. *Моделювання* – універсальний метод дослідження будь-яких об'єктів та явищ на їхніх аналогах (моделях) з метою вивчення їхніх характеристик, прогнозування дій і наслідків, пошуку оптимального варіанта тощо;

6.10. *Аудіовізуальний метод навчання* – метод, що реалізується у формі аудіовізуальних курсів, електронних підручників, комп'ютерних тестових завдань, тренінгів і практичних посібників для індивідуального та дистанційного навчання, відеозапису різних форм навчання з метою аналізу та обговорення дій учасників освітнього процесу;

6.11. *«Мозковий штурм»* – метод організації спільної групової та творчої роботи в аудиторії з метою підвищення розумової активності учасників і пошуку плідних ідей, конструктивних рішень, розв'язання складних проблем або нестандартних ситуацій;

6.12. *Метод проектів* – метод, що реалізує диференційований, індивідуально-творчий та активно-дієвий підходи у навчанні, основу якого складає орієнтація на інтереси і побажання учасників;

6.13. *Метод творчого пошуку (дослідження)* – серед різних видів завдань, які пропонує викладач кожної дисципліни здобувачам, особливо важливе місце посідають завдання творчого характеру. Пропонуючи такі

завдання для роботи на семінарських і практичних заняттях або для самостійної роботи (з наданням достатнього часу на його виконання), викладач прагне посилити інтерес слухачів до свого предмета, глибше дослідити ті чи інші питання курсу, залучити їх до науково-дослідницької роботи;

6.14. *«Сократів діалог»* – метод, в основі якого лежить метод Сократа, який формує вміння грамотно ставити запитання, спрямовувати діалог, складати його алгоритм, передбачати можливі варіанти відповідей і заздалегідь готувати варіанти наступних ланцюжків запитань;

6.15. *«Займи позицію»* – методичний прийом, який допомагає визначитись із власною позицією у професійних дискусіях, особливо під час вирішення проблемних питань та конфліктних ситуацій;

6.16. *PRES-формула* (від англ. Position-Reason-Explanation or Example – Summary) – допоміжний метод навчання, спрямований на розвиток і закріплення навичок аргументування, обґрунтування й захисту власної позиції у дискусії, діалозі, під час ділових зустрічей;

6.17. *«Дерево рішень»* – простий практичний спосіб зважити переваги і недоліки різних варіантів дій, рішень тощо;

6.18. *Тренінги (індивідуальні та групові)* – метод, метою якого є забезпечення здобувачів вищої освіти практичними знаннями, вміннями, навичками, необхідними для виконання конкретних завдань шляхом тренування (повторення й закріплення) певних дій;

6.19. *Метод роботи в малих групах* (від 2-3 до 5-7 осіб) покликаний формувати навички командної співпраці, конструктивної взаємодії з колегами, адекватного сприйняття дій інших та власної поведінки.

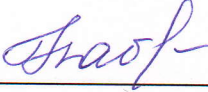
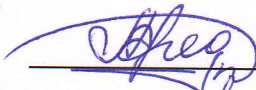

7. Прикінцеві положення

7.1. Положення вводиться в дію з наступного дня після його затвердження наказом ректора.

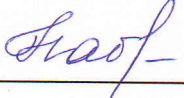
7.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться наказом ректора або наказом ректора за рішенням вченої ради університету або відповідного дорадчого органу. У такому ж порядку Положення скасовується.

7.3. Відповідальність за актуалізацію Положення та контроль за виконання його вимог несуть посадові особи університету відповідно до їх функціональних обов'язків.

РОЗРОБНИКИ ПОЛОЖЕННЯ:

Перший проректор з науково-педагогічної роботи		О. Г. Набока
Керівник навчально-методичного відділу		О.В. Чередник
Методист навчально-методичного відділу		М.О. Демченко
Викладач кафедри української мови та літератури		О.О. Решетняк
Декан факультету гуманітарної та економічної освіти		С. А. Саяпіна

ПОГОДЖЕНО:

Перший проректор з науково-педагогічної роботи		О. Г. Набока
--	--	--------------